

Rīgas tirgiem vajag miljonus

Kamēr mazāki tirgi pārtop kultūrvietās, lielajos daļa vēsturisko ēku ir sliktā stāvoklī un nav izmantojamas

SANDRA DIEZIŅA

Vētrā nopostītā Rīgas Centrāltirgus Sakņu paviljona remontdarbus sola pabeigt martā, taču to vēl neatvērsot, jo vajadzīgi plašāki darbi. Kopumā daudzmiljonu investīcijas nepieciešamas gan Centrāltirgum, gan Vidzemes tirgum. Tikmēr Pierīgā veidojas jauna tirgus kultūra.

Atsevišķās dienās rosība arī tagad, ziemā, vērojama Vidzemes tirgū, kas vairākus gadus stāvējis pusrtā pamests. Uz tirgu brauc lauksaimnieki no Zemgales, Vidzemes un citiem novadiem. Tiesa, viņi andēļas reizi nedēļā nojumē, kas tikai daļēji pasargā no aukstuma. Spriežot pēc redzētā, tirgum nepieciešamas lielas investīcijas. Tirgū sastaptie pircēji norāda, ka ar nepacietību gaida Vidzemes tirgus sakārtošanu, lai tas pilnvērtīgi darbotos katru dienu.

Jautāju "Rīgas namu" valdes priekšsēdētājam Baibai Beatrisei Sleže: cik liels finansējums vajadzīgs Vidzemes tirgus sakārtošanai. "Tas ir ļoti mainīgs skaits, kas atkarīgs no tā, kādas funkcijas nākotnē tirgus pildīs. Vidzemes tirgus attīstības koncepcijas biznesa modelis tuvākajiem gadiem būs gatavs šogad. Tikmēr mūsu uzdevums ir maksimāli efektīvi izmantot to telpu, kas ir pieejama un uzlabojama ar samērīgiem līdzekļiem. Savā vidēja termiņa darbības stratēģijā esam paredzējuši šim mērķim vismaz sešus miljonus eiro, taču šis skaits ir aptuvenš un neietver visas teritorijas 100% atjaunošanu," skaidro Sleže.

Kopējās investīcijas mainīšoties atkarībā no tā, kas būs nepieciešams pilsētas attīstībai un kādus finansējuma avotus būs iespējams piesaistīt. Jautāju – vai ir konkrēti plāni darbu uzsākšanai un paviljonu sakārtošanai, vai zemiņu tirgus šogad tiks organizēts biežāk nekā tikai reizi nedēļā? Sleže atklāj, ka šogad tiks sakārtota viena no Vidzemes tirgus vēsturiskajām ēkām – 1930. gados būvētā vistu kautuve, kuru būs iespējams nodot nomniekiem. Tāpat plānots turpināt teritorijas labiekārtošanu un seguma sakārtošanu, lai tirgus apmeklētājiem būtu ērtāk uzturēties un pārvietoties teritorijā. Pagājušajā gadā esot veiksmīgi parādīts, ka "Vidzemes tirgus" var būt interesants gan tirgotājiem, gan apkārtnes iedzīvotājiem, un šogad Sleže sola darīt visu, lai šis ieradums nostiprinātos.

Lai arī Centrāltirgus Sakņu paviljona jumtu jau drīzumā sola saremontēt, līdz brīdim, kad ēka varēs vērt durvis apmeklētājiem, vēl tālu.

Pirkt un pārdot nebūs vienīgās tirgus funkcijas

Vidzemes tirgus "Rīgas namiem" nav vienīgais rūpju bērns. Ievērojams finansējums tuvāko gadu laikā pašvaldībai būs jānovirza Centrāltirgus sakārtošanai. Par precīzāku apjomu gan varēsot runāt, kad būs izstrādāta Rīgas Centrāltirgus telpiskās attīstības koncepcija. Sleže uzsver – naudas ieguldīšana nav pašmērķis. Esot zināmas konkrētas pozīcijas, kurās jāinvestē, jo to neļauj atlikt ēku tehniskais stāvoklis, taču, skatoties attīstības kontekstā, tirgum ir jādefinē jaunas funkcijas. "Ir jāveic nopietns vajadzību audits – kas pilsētai ir nepieciešams saskaņā ar pašvaldības definētajiem mērķiem. Un šobrīd mēs kopā ar tirgus īpašnieku – Rīgas pašvaldību – ejam šo ceļu. Tuvākā perspektīvā šobrīd vismaz diviem paviljoniem ir vajadzīgs ne mazāk kā miljons eiro katram neatliekamo darbu veikšanai, lai padarītu vēsturiskās ēkas atkal izmantojamas un energoefektīvas," leš "Rīgas namu" vadītāja.

Jau tagad zināms, ka Sakņu paviljona jumta re-

montdarbi tiks pabeigti martā, taču tas vēl nenozīmēs paviljona atvēršanu. Lai tas varētu notikt, esot jāveic plašāks remontdarbu kopums, tam nepieciešams vismaz viens miljons eiro. Konstruktīvu pastiprināšana un jumta seguma maiņa ar attiecīgo finansējumu vismaz divu miljonu eiro apmērā nepieciešama arī Pieņā paviljonam. Šis investīcijas esot nepieciešamas, lai varētu nodrošināt paviljonu darbību atbilstoši uzraugošo institūciju atzinumiem un izpildīt saistības, ko uzliek ES fondu līdzekļu apguve. "Mēs jau šobrīd redzam, ka tirdzniecības funkcijas nodrošināšanai nav nepieciešamas tik plašas telpas, kādas spēj piedāvāt Rīgas Centrāltirgus, tāpēc ļoti atvērta raugāties uz funkciju paplašināšanos," saka Sleže. Šogad tiksot sakārtota Rūpniecības tirgus teritorija, demontējot vecās būves, lai ierīkotu tur autostāvvietas pilsētas iedzīvotāju un tirgus apmeklētāju vajadzībām, kā arī citas tirgum nepieciešamas funkcijas. Jau esam ziņojuši, ka top Rīgas Centrāltirgus attīstības koncepcija. Tirgus pārvaldītājs

cer, ka pirmās diskusijas par jauno redzējumu būs pavasarī, lai vasarā nokļūtu pie gala versijas.

Jāatgādina, ka "Rīgas nami" reorganizācijas rezultātā par Centrāltirgus, "Rīgas pilsētbūvnieka" un "Rīgas servisa" pārvaldītāju kļuva 2022. gada 1. novembrī. Pērn martā "Rīgas namu" valdes locekle Agra Vārņa pauda, ka izveidotās divas Centrāltirgus turpmākās attīstības stratēģijas: pirmā paredz tikai tirdzniecības turpināšanu, un tās īstenošanas izmaksas varētu būt ap 7,2 miljoniem eiro, bet otrā stratēģijas daļa paredz tirgus teritorijā ierīkot izklaides un mākslas zonas, un šīs stratēģijas īstenošanai vajadzīgi 72 miljoni eiro. Pašvaldībai šādas naudas neesot, apsvērtā iespēja piesaistīt ES fondu līdzekļus.

Tirgus mainās daudzviet pasaulē

Izklāide un māksla aizvien vairāk kļūst par tirgus sastāvdaļu daudzās valstīs. "Mēs redzam, ka tirgi mainās Eiropā. Vēsturiskie tirgi ar jaunu elpu atgriežas 100 un pat vairāk gadu senā pa-

DAIŅA BUŠMAŅA FOTO

Vidzemes tirgū atsevišķās dienās lauksaimnieki sabrauc no visām Latvijas malām. Pagaidām gan viņu rīcībā ir vien nojume, kas tikai daļēji pasargā no aukstuma. Rosība te dažkārt ir krietni liela, taču dienā, kad tirgu ieradies bildēt "Latvijas Avīzes" fotogrāfs, stindziņošais aukstums aizbiedējis lielāko daļu pirkto un pārdoto gribētāju.

ANATOLIJA SUBHANKULOVA FOTO

no socializēšanās kultūras un dialogos ar tirgotāju.

Cimdiņš atgādina – pirmā vieta, kas mainīja priekšstatu par tirgiem, bija Kalnciema tirgus, kas pulcēja rīdziniekus un pilsētas viesus, demonstrējot tirgus sociālo un kultūrvietas lomu. Tirgus apmeklētāji esot pat gatavi iepirkties dārgāk, ja vien viņi ir pārliecināti par produkta vietējo izcelsmi, radīšanas stāstu un kvalitāti. Viņiem ir iespēja uz vietas aprunāties ar tirgotāju, kas visbiežāk ir daļa no produkta ražotāja vai audzētāja komandas. Vēl svarīga ir pati telpa – tā izceļas ar savu arhitektonisko piensumu pilsētvīdē. Āgenskalna tirgus kā arhitektonikas perle ir turpinājis attīstīt šo jauno tirgus konceptu. Šī nestrēdzīgā tirgus baudīšana ir kā atbilde lielveikalu kultūrai. Šādā tirgū notiek mākslas pasākumi, grāmatu lasīšana, meistarklases, darbojas koprades virtuve, var noklausīties lekcijas par veselīgu dzīvesveidu vai baudīt koncertu u. tml.

Jauna tendence – sezonāls tirgus

Cimdiņš zina teikt, ka īpaši Pierīgā sāk attīstīties tirgus "pop-up" kultūra, bet tai iezīmīgs sezonāls raksturs. Piemēram, tirgi tiek organizēti tikai noteiktās dienās, publiskās ārtelpas vietās – parkos vai laukumos. Ādažos šāds tirgus notiek vairākas reizes gadā. Savukārt Siguldā ir divi pastāvīgi tirgi – tradicionālais, kur vairāk iepērkas vietējie, un mūsdienu, kas ir daļa no tūrisma baudīšanas piedāvājuma. "Vēl nesen tirgus Latvijā bija iepirkšanās vieta, bet šobrīd tirgus loma sabiedrībā ir mainījusies," uzskata R. Cimdiņš.

Šiem tirgiem nozīmīgs ir arī veselīguma aspekts, nodrošinot pilsētniekiem vietējo zemnieku, mazo ražotāju un mājražotāju piedāvātu svaigu un sezonālu pārtiku, kā arī izceļot Latvijas garšas. Tāpat tiem raksturīga zaļā domāšana – piemēram, izmantojot daudzkārt lietojamus traukus. To varēja vērot arī Vercrigas Ziemassvētku tirdziņā, kur dzērienus varēja baudīt tikai no parastajām krūzēm, iemaksājot depozītu, kuru pēc krūzes nodošanas var saņemt atpakaļ. Šādi tirgi nišai var prognozēt veiksmīgu attīstību arī turpmāk – tuvāko gadu laikā tie veidosies daudzviet Pierīgā, kur iedzīvotāji kļūst arvien prasīgāki pret iepirkšanās kultūru, socializēšanos un vēlas iegādāties vietējās izcelsmes produktus.